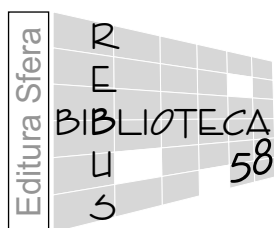

Serghei Coloșenco

Grigore Vieru

TABEL CRONOLOGIC

- 14 februarie 1935, Se naște Grigore Vieru în familia lui Pavel și Eudochia Vieru, născută Didic, plugari din satul Pererita, fostul județ Hotin.
1950. Absolvent al școlii de 7 clase din satul natal.
1953. Termină școala medie nr.2 din orașelul Lipcani.
1957. Debut editorial cu placheta de versuri pentru copii, *Alarma*.
1958. Absolvent al Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău, Facultatea de Filologie și Istorie. Apare volumul *Muzicuțe*.
1959. Se căsătorește cu Raisa Nacu, profesoară de română și latină.
- 1960-1963. Redactor la editura *Cartea Moldovenească*.
Apar volumele de versuri pentru copii: *Făt-Frumos curcubeul*, *Bună ziua, fulgilor!*, *Mulțumim pentru pace și Făgurași*.
1965. Apare volumul *Versuri* (pentru cititorii de toate vârstele).
- 29 iunie. Se naște Călin, al doilea fiu. Primul, Teodor, s-a născut la 16 iunie 1960.
1967. Apare volumul *Poezii de seama voastră*, la editura *Lumina*.
I se acordă Premiul Republican al Comsomolului în domeniul literaturii pentru copii și tineret.
1968. Apare volumul de versuri lirice *Numele Tău*.
1969. Tipărește *Duminica Cuvintelor*, cu ilustrații de Igor Vieru.
1970. Împreună cu Spiridon Vangheli și pictorul Igor Vieru, scoate *Abecedarul*.
1971. Apare placheta *Versuri*.
1972. Apare culegerea de cântece *Soare, soare*.
1973. Grigore Vieru își vede visul cu ochii: vizitează România.
1974. Apar volumele *Aproape* și *Numărătoarea*.
1975. Volumul *Mama*, ilustrat de Igor Vieru.
1976. Apare volumul *Un verde ne vede*, pentru care primește Premiul de Stat.
1978. Apare la editura *Junimea*, din Iași, volumul *Steaua de vineri*.
1980. Apar volumele de versuri *Albinuța* și *Fiindcă iubesc*.

1983. Apare *Taina care mă apără*, la editura *Literatura artistică*.
1984. La volumul *Scrieri alese* poetul își adună cele mai frumoase creații.
1987. Apar cărțile *Poftiți de intrați*, cântece pentru copii.
Cel care sunt, carte de versuri, creionări, interviuri, note.
1988. I se decernează *Diploma de Onoare Andersen*, distincție internațională în domeniul literaturii pentru copii.
Apare *Rădăcina de foc*, la editura *Universul București*.
1989. *Cine crede*, volum de versuri, cântece, aforisme, publicistică.
1990. Membru de Onoare al Academiei Române.
Placheta *Frumoasă e limba noastră*.
1991. Apare volumul *Hristos nu are nicio vină*.
1993. Membru corespondent al Academiei Române.
Apare volumul *Curățirea fântânii*, la editura *Porto-Franco*, Galați.
1994. Apare *Rugăciune pentru mama*, la editura *Scrisul Românesc*, Craiova.
1996. Volumul selectiv *Văd și mărturisesc*, la *Minerva*, în BPT.
1997. Volumul antologic *Acum și în veac*.
1999. Volumele *Strigat-am către tine* și *Izbăvirea*.
2000. Decorat cu Medalia guvernamentală a României *Eminescu*.
- 2002-2003. (decembrie-ianuarie) se află în SUA.
2003. Apare ediția a șasea a cărții *Acum și în veac*.
2004. Vizitează cu preotul Ioan Ciuntu SUA.
Apare *Cât de frumoasă ești*, antologie de versuri dedicată mamei.
- 18 ianuarie 2009.** În urma unui tragic accident de automobil, Grigore Vieru se stinge din viață.

CRONOGRAM

**ȘTIȚI ANVL CÂND GRIGORE VIERU
ȘI-A VĂZVT VISVL CV OCHII:
VIZITAREA ROMÂNIEI?**

VĂ VOI AJVTA...

GRIGORE VIERU

(14 februarie 1935-18 ianuarie 2009)

ORIZONTAL : 1) Tatăl lui Grigore Vieru, plugar din fostul județ Hotin, căzut pe front... – și mama, Eudochia Vieru, născută... 2) Medalia guvernamentală a României cu care Grigore Vieru a fost decorat în anul 2000 poartă numele acestui mare poet român – Împreună. 3) Temperatură scăzută – A semnat prefața la placheta „Versuri”, apărută în 1971 la editura „Cartea Moldovenească”, în colecția „Miorița” (George). 4) Navigator rus (sec.19) – Eugen Enache – Orașul din Moldova

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

unde a apărut în 1978, la editura „Junimea”, volumul „Steaua de vineri”, prima carte a lui Grigore Vieru în țara noastră, cu o binecuvântare de Nichita Stănescu. 5) Râu în Rusia – Aici se cultivă plante și iarna. 6) Ou de pește – Ioan Alexandru – Siglă pentru „Zhonghua Renmin Gongheguo” (Republica Populară Chineză). 7) Tudor Arghezi – Personalitate a scrisului și a culturii din Basarabia, autorul monografiei din 1968 „Mirajul copilăriei”, dedicată creației poetului (Mihai). 8) „Calitatea” pe care a avut-o Grigore Vieru pentru nepoții săi, Denisa, Nicușor, Cristian, Lucian, Mihai, copiii fiilor lui, Tudor (Dorel) și Călin (pl.) – Început de iubire! 9) Plural (presc.) – Insule de corali. 10) Placheta de versuri pentru copii cu care debutează Grigore Vieru editorial (fiind student), primită laudativ de critica literară (1957) – În acest loc (reg.). 11) „Curățirea...”, volumul de versuri apărut în 1993, la Galați, la editura „Porto-Franco”, o selecție și aprecieri critice de V.Pâslaru și postfață de Victor Crăciun (nom.) – Horia Căciulescu. 12) Prefix pentru „bărbat” (var.) – Fiul cel mare al lui Teodor Vieru, primul nepot al poetului.

VERTICAL: 1) Satul de baștină al lui Grigore Vieru, situat pe malul stâng al Prutului, „vizavi” de Miorcanii lui Ion Pillat – Puse la ceafă! 2) Continentul pe care poetul l-a vizitat în două rânduri (decembrie 2002 - ianuarie 2003) și în

ianuarie 2004, la invitația preotului și poetului Theodor Damian, împreună cu preotul Ioan Ciuntu – Neted. 3) Verișorul lui Grigore Vieru, prin alianță, soțul Lucicăi Ciutac din Pererita – Una din însușirile poetului adăugată la cea de „om foarte timid și cu mult bun simț”, cum îl caracteriza medicul Teodor Vieru, fiul cel mare. 4) Morfeu indigen – Numele Raisei Vieru, înainte de căsătoria cu Grigore, profesoară de română și latină, redactor la revista literară „Basarabia” – Radioteleviziunea română (abr.). 5) Cap de leu! – Poezie pe care Grigore Vieru o dedică lui Dan Berindei – Organul vital de care suferea poetul, tratat în două rânduri de medicul basarabean Pavel Platon, de la „Spitalul Clinic Fundeni”, din București. 6) Șmecher, în argou – Pronume reflexiv – Analiză (abr.). 7) „Decaisne”, abreviere în științele naturii – Acoperământul de pe cap pe care l-a purtat Grigore Vieru, cât a fost elev la Școala din Lipcani, într-o fotografie datată 1953 – Aur (simb.). 8) Lună estivală în care s-au petrecut trei evenimente fericite în viața lui Grigore Vieru: căsătoria cu Raisa Nacu (8/1959), nașterea celor doi copii, Teodor (16/1960) și Călin (29/1965) – Poezie pentru copii din volumul „Frumoasă-i limba noastră”, apărut la editura „Hyperion”, din Chișinău (1990). 9) Unități de lungime – Sunt „mări albastre” în poezia „Mamă, tu ești...”. 10) Veche monedă turcească – Poeta care a scris prefața la volumul „Hristos nu are nicio vină”, apărut la editura „Orient-Occident” din București, în 1991, cu o postfață de Dumitru M. Ion (Carolina). 11) Poezie din „Frumoasă-i limba noastră” (pl.; neart.) – Autorul studiului dedicat lui Grigore Vieru: „Poet pe Golgota Basarabiei”, apărut la editura „Eminescu” (Stelian).
 Dicționar: ERT, ACIA, AFA, DCE.

R	I	E	R	I-	I	H	E	E	G
I	C-	F	I	T	A	C	A	C	Â
V	U	Ă,	C	Ș	R	E	M	E	N
I	N	M	I	E	B	T	Ă,	I	D
R	F	A	T	I	A	M	S	T	E
P	E	E	Ă	Ș	Ș	U	T	Ș	Ș
N	L	T	T	U	T	C	E	A	T
I	D	E	O	T	I	E	A	U	I.

CRİPTOGRAMĂ

Pornind din colțul stânga-jos și citind literele din casete de jos în sus și de sus în jos veți afla strofa a doua din poezia “Făptura mamei”.

CÂNTECUL MAMEI

*“Mamă,
Tu ești patria mea!”*

ORIZONTAL: 1) Copacul „dulce-amărat” din poezia „Steaua mamei” (pl.) - Bunicul a cărei amintire dăinuie împreună cu „Jalea tăcută a mamei”, în „Satul meu”. 2) Somnul mamei pe deal din „Când sunt eu lângă mama”- Casă boierească de la țară. 3) “Pe drum alb înzăpezit /Pleacă mama./Pe drum verde înverzit /Vine draga” – Grădina cu alei, bănci, pomi, iarbă și flori. 4) Cântec de pasăre – Poezia în care autorul se teme „de suferința mamei”. 5) Unu și una! – Stările sufletești pe care le trăiește poetul când își amintește de mama sa. 6) Dânsel – Orășel în Camerun. 7)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Poezia în care fiul revine „la noi la Lipcani”, iar mama îl învește noaptea „cu toate lăicerele casei”, ca să nu-i fie frig – Lucian Blaga – La circ! 8) Trece pe sub stele „cu lacrima de-o samă”, din „Mi-e dor de tine mamă” (pl.) - „Nu-mi lua... și salbe./Că de-amu am plete albe”, din „Cântecul mamei”. 9) „Numai pe obrazul mamei,/ Mă lipesc așa/ Ca de...” , în „Aer verde matern” – Metaforă pentru chipul mamei, din „Spre chipul tău”. 10) A delira – Aldea Teodorovici – Plec în centru! 11) Carne de ren! – Poezia dedicată lui Liviu Damian în care „Tata era luat/și dus departe./ Mama tăcea”.

VERTICAL: 1) „Ușoară, maică, ușoară,/ C-ai putea să mergi călcând/ Pe semințele ce zboară/ Între ceruri și pământ” – „Alb împrăștiate/ Pletele-i pe valuri”, în „Mama intră-n mare”. 2) „Și eu țin atât la mama,/ Că nicicând nu îndrăznesc/ Dumnezeu din privire/ Să mă vâr să-l mângălesc”, din „Autobiografică” (inf.) – Fiul cel mic al lui Grigore Vieru căruia acesta i-a dedicat poezia „De leagăn”, care începe cu versurile: „Hai pui, nani – na,/ Că mama te-a legăna”. 3) A se îmbrăca de sărbătoare – Scurtă introducere așezată la începutul unui articol de ziar sau de revistă. 4) Podoaba „Din degetul tău”, din poezia „Mamă, tu ești...” (pl.) – Timp al zilei când „Se adună flori și stele/ În jurul măicuței mele,/ Și întreabă toate cele/ Și se sfătuie cu ele”, din „Măicuță”. 5) Constantin Ciopraga – „Casa ...”, poezia din care cităm versul „Ți-am luat-o și pe mama” – Pseudonim al scriitorului I.A. Bassarabescu (1870-1952). 6) „Chipul tău mamă” pentru Grigore Vieru, ființa mult iubită pe care o imploră: „Spre mine mâinile-ți întinde:/ Spre cel/ Care cu dor te-așteaptă” – Întrebare. 7) Ion Creangă

– Mecanisme de declanșare la puștile și pistoalele de tip vechi – Unealta cu care mama „lucra croitoreasă” și „cosea cămăși de pânză/Din cănepă scorțoasă”. 8) „Singurei/ Nu mai pot de dor” pentru că „Nu mai e măicuța”, din „Motiv popular ucrainean” – Măinile mamei care-au „îmbătrânit la mine-n creștet”. 9) Fără excepție – Împreună. 10) „Câtă vreme rămân / Mamele jos pe pământ,/ Nicio..... nu este săracă”, din „Nicio stea” – Cu această pasăre ce-nhamă și deshama este comparată mama în „Tăcerea mamei”. 11) Accept (abr.) – Anotimpul când fiul vine-n vacanțe „palid/ Și fraged ca o faianță”, în „Mama poetului” (pl.) – Centru maternal!

Dicționar: MME, I.A.B.

GHICITOARE FĂRĂ SFÂRȘIT

ORIZONTAL: 1) A articula cuvinte – Prefix agricol. 2) Document – „Ce este nemărginit/ Și nu calcă iarbă străină?” (neart.). 3) “Ce se ară cu lacrima?” (neart.) – Plante cu tulpinile foarte lungi. 4) Mioare – Semnul înmulțirii – Emisar (od.), 5) „Care spice cresc/ Cu vârful în jos?” (neart.) – Auxiliar al viitorului. 6) Vas din lut (dim.) – Arbore înrudit cu paltinul. 7) Timp al anului – Stații feroviare. 8) Fire de bumbac – Toate exemplarele unor cărți tipărite prin folosirea aceluiași zaț tipografic.

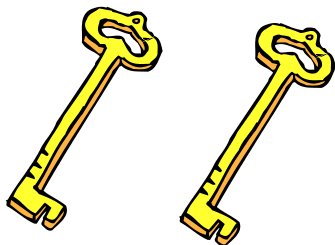
VERTICAL: 1) Au temperaturi ușor scăzute (masc.). 2) “Care stele pe cer/ Cad amândouă odată?” (neart.) – Vergea de lemn (reg.). 3) A cunoaște – „Ce e dulce/ Și nu se aduce?” (neart.). 4) Vin roșu, negru sau alb, tare și dulce. 5) Ioan Slavici – Curea la frac! – Simbol luminos. 6) Stradă rustică. 7) Amplificator de frecvență intermediară (abr.) – Unități de lucru mecanic în sistemul CGS. 8) „Ce izvor/ Se ia după om?” (neart.) – În întregime (reg.). 9) Lucrările executate la unele clădiri, în scopul unor îmbunătățiri. 10) Secțiile dintr-o uzină metalurgică.

Dicționar: LEȚ.

Pe coloanele rasterate veți afla răspunsurile la ghicitorile despre mama.

NUMELE MAMEI

(Monoverb anagramat: 4, 4 = 8)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									

CHIPUL MAMEI

ORIZONTAL: 1) Tub de metal deschis la capete în care se fixează capsă unui fitil – Derivat din numele Iosif. 2) Anotimpul rece (pl.) – Arbore melifer. 3) Formarea prin dezvoltarea intelectuală, morală și fizică. 4) Dromader – Document. 5) Bilet de loterie – Păstor de boi (var.). 6) Însușită.

VERTICAL: 1) Curs de apă în Sahara – Joc final! 2) Nume de fată. 3) În cort! 4) Cămașă rustică – Etaj.

	I	1	II	2	III	3	IV	4	V
1									
2									
3									
4									
5									
6									

Dicționar: NAR, UED.

Pe coloanele verticale numerotate cu cifre romane, veți citi cum este văzută mama în poezia „Tăcerea mamei”, tăcută ca...

POEZII PENTRU COPII

ORIZONTAL: 1) „S-a urcat/ Pe magazie/ Să ne spună-o/ Poezie./ Însă,/ Emoționat,/ Poezia/ A uitat” (pl.) – „A cântat,/ Cri-cri-cri,/ La un chef la împărat,/ Cri-cri-cri!/ Și-a adus acasă-n sat,/ Cri-cri-cri,/ Scripca plină cu păsă,/ Cri-cri-cri!” (nom). 2) „Avea o tobă,/ Bum-bum-bum,/ Toată ziua da în tobă,/ Bum-bum-bum” – Mama le are calde și cu ele se învelesc *puișorii*, în poezia omonimă (sg). 3) Cules! – „Printre ierburi, lunecoasă,/ Trece ca un șarpe-o coasă./ Ea tremură la soare:/ -Unde sunt copiii oare?” – Mama e la oglindă! 4) „Pe vale oița/ Paște ierbulița,/ Floarea o lasă,/ Că-i tare frumoasă” (pl.) – Imediat (pop). 5) Instrumentul muzical pe care Toma îl are și „Cântă fără încetare./ Și cucoșul are una;/ Dar nu cântă-așa întruna” (pl.) - În turn! 6) „Nou ca roua de sub stele,/ Cald ca gura mamei mele” (pl.) - Coadă de găină! - Cel bun iese „Peste codrul meu străbun,/ Iese rumen peste mare,/ Peste munți și ochii mamei,/ Ca o pâine mare-mare/ Pentru toți copiii lumii”. 7) Preoți mahomedani – Iese la balcon „Și mă strigă: „Măi Ion!”/ Cum că am făcut ceva,/ Dacă m-a strigat așa.../ Că de nu făceam nimică,/ Mă striga: „Măi Ionică” – George Lesnea. 8) Dânsa – „Cântec despre...” poezia în care e vorba de părul mamei, al bunicii și al mătușii – Râu în Germania 9) „Philippines News Agency” (siglă) – Pasărea întrebată de „Ce ți-ai pus la gât mărege?/ N-am văzut bărbat vreodată/ Cu mărege ca la fată” (dim) 10) Promontoriu în nord-estul Marocului – Zăpadă – „Mama!” strig printre ferigi./ „Ma”, răsună pe vâlcea”. 11) Căntecele tradiționale ale cetelor de copii, de flăcăi sau de adulți cu prilejul sărbătorilor de Crăciun și de Anul nou – „Este croitor,/ Meșter bun și silitor./ Coase fuste la rășuște,/ Băsmăluțe la broscuțe.” 12) Fără vlagă – Lui „îi cresc

cornițe:/ Două vârfuri de
penițe./ Și cu ele, ca
băieții./ Îscălește toți
pereții” (dim.; pl.) 13) E
„mică-mică,/ Gura ei-o
floricică./ Ea nu știe să
vorbească,/ Știe numai să
zâmbească” (var.) – Locul
unde vaca mănâncă
„iarbă-adâncă.”

VERTICAL: 1) „Ești trist
de tot,/ Acuși zahăr am
să-ți scot./ Îți dau zahăr și
halva,/ Numai nu fi trist
așa” – Avea „de scris:/
„Am găsit un pieptene”,
dar „, a scris greșit:/ „Am
găsit un pepene”. 2) „Prin
pădure umblă” și „stă la

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

umbră/ Și bea apă din ulcior:/ - Ce căldură. Mor – mor – mor!” – „Pe ramul verde tace/
O pasăre măiastră, / Cu drag și cu mirare/ Ascultă limba noastră./ De-ar spune și
cuvinte /Când cântă la fereastră./ Ea le-ar lua știu bine/ Din limba sfântă-a noastră”! –
Negație. 3) Dimpotrivă – Numărul merelor pe care maica le pune în ghiozdan copiilor
alături de „ creioane, cărți, caiete/ Și le dă în mâini buchete” – Cute pentru ascuțit
coasa. 4) „Oficiul central farmaceutic” (siglă) – Ființa care „ne mângâie,/Soarele
lucește,/ Soarele e unul,/ Ea una este” – Poet italian (1890-1967). 5) Bătură dulce –
Inițiale cu care a semnat I. L. Caragiale – Element de compunere cu sensul
„dizolvare”. 6) Formă carstică montană – „Tot mai mică, tot mai mică:/ Cât o floare, o
furnică,/ Cât o lacrimă sub soare...../ De ce oare, de ce oare?”. 7) Se mișcă încoace și
încolo – Patruped nordic. 8) Din ele se face „Pâinică frumoasă./ Din cuptor scoasă” –
Regiune legendară, ținutul vieții idilice, patriarhale, nostalgică după o fericire
pierdută. 9) Carie la molari! – „Leagănă fetița mea,/ Că eu tare-s ocupată/ Și ea vrea tot
legănată./ Leagănă-o lin mereu/ Să creadă c-o legăn eu” – Elena Enescu. 10) Agenția
spaniolă de știri „Europa Press”(siglă) – Anotimpul care „Bate nucile,/ Aurește
frunzele,/ Îndulcește merele../ Ce ești trist măi greiere?” (pl.) – Îndemn pentru căluț.
11) Poezia care invocă o rugă și care se încheie cu versurile: „Eu de toți așa mă
rog,/Numai de leneș-deloc,/ Fi-ndcă el din partea sa/ N-are unde mă lua” (2 cuv.) – Os
triunghiular care, împreună cu oasele pelviene, formează bazinul. 12) „S-a stins
soarele cel bun,/ Eu mă culc, povești îmi spun” – Nevastă (pop.). 13) Bate „verde-n
geam,/ Dulce-dulce ca un neam”, din poezia „Nucul” (pl.; dim.) – Omorât.

Dicționar: AMAM, REMS, UARC, COMI, LIO.

DEDICAȚII

ORIZONTAL: 1) Poezia pe care Grigore Vieru o dedică lui Vasile Levițchi: “În munții cu brazi/ Alb răsărit./ Orice necaz/ M-a părăsit/ Am văzut veșnicia - Era singură,/ Tăcută/ Ca laptele mamei” – În anul 1964 este scrisă această poezie închinată *Lui Mihai Eminescu*. 2) Fiecare dintre acești creatori de frumos “Are ieșire la mare/ Prin lacrimă”, dintr-o poezie dedicată lui Ion Popescu – Gopo (sg.) – Cuvântul “de leagăn”, din poezia scrisă pentru Călin (unul din cei doi fii ai lui Grigore Vieru). 3) Lac în Canada – În astfel de grădini

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

“Dintr-un sat frumos, bogat,/ Am văzut o răsărită/ Cărei ochii i-au legat”, versuri din prima strofă a poeziei “Floarea-soarelui”, dedicată lui Vladimir Kurbet. 4) A murdări cu noroi (reg.) – Perioadele de timp amintite în “Metafora”, poezia dedicată lui Mircea Radu Iacoban – Ioanid Romanescu. 5) A bubui – Cunoscut interpret de muzică populară căruia i-a fost dedicată poezia “Măi române” (Nicolae Furdui). 6) Scriitor român de sorginte bărlădeană, autorul “Cireșarilor”; lui i-a dedicat Grigore Vieru poezia “De dor” (Constantin) – I consonantic. 7) “A venit toamna/ ca un sfârșit de lume”, sunt primele versuri din poezia dedicată acestui scriitor român, președintele Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni (Victor) – Pseudonim al publicistului român C. N. Negoită. 8) Poem dedicat lui Viorel Dinescu, care se încheie cu versurile: “Noi nu ne-am născut/ cu înfrângerea în oase!” – Lăsat în voia imaginației (fig.). 9) Lui Florin Piersic îi dedică această poezie din șase strofe în care strofa: “Doamne, Doamne, tot zic Doamne,/ Dumnezeu pare că doarme/ Cu capul pe-o mânăstire/ Și de nimeni n-are știre” se repetă de trei ori (neart.) – „Cât pământ minunat avem!”, vers din poezia “Lumina vine din cer”, dedicată lui George Pruteanu (pl.). 10) “Doamne, n-am.../ N-am...niciodată/ Cum se face că,/ Fiind vinovați în viață,/ Suntem drepti murind”, versurile de început ale poeziei “Tăind din cer o margine de pânză”, dedicată lui Sabin Bălașa – Curier din trecut. 12) Listă! – Acestui nepoțel, ca și Denisei și lui Cristian, bunicul poet le-a dedicat “Cântarea copilăriei”.

13) Aevoca – Poezia în patru strofe dedicată lui Tudor Gheorghe (pl.).

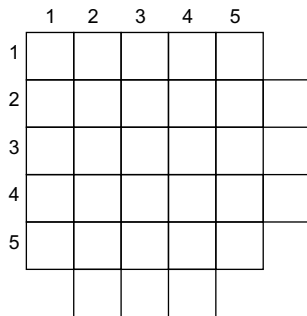
VERTICAL: 1) Gustul sângelui poetului din „Glasul”, dedicată lui Nicolae Dabija – “Mamă și...și crăiasă/ Astfel este Limba cea de-acasă!”, așa începe poezia “Limpede ca lacrima”, dedicată lui Mihai Cimpoi. 2) Ei poetul îi conferă „chip de suferință” în “Inscripție pe cartea copilăriei”, dedicată lui Mircea Sântimbreanu – „Uzinele chimice române” (siglă) - Sufix “care poartă numele”. 3) Cărturar român, în memoria căruia Grigore Vieru scrie „Calea sângelui” (Nicolae). 4) Cea mai iubită ființă a lui Grigore Vieru, căreia i-a dedicat foarte multe poezii (var.) – Fiul lui Esop. 5) Râu în Rusia - Calcul nazal. 6) Literă grecească - Vas cu fundul și pereții groși, în care se presează diverse substanțe solide - Final de meci! 7) Sodiu (simb.) – Traian Nicola - Clubul sportiv universitar (siglă). 8) Înalt Preasfințitului Bartolomeu Grigore Vieru îi dedică poezia “Poarta” – Primele vorbe! – Spiridon Vangheli. 9) Femeia amintită în “Mica baladă”, dedicată lui Marin Sorescu, alături de Ana, Alexandra și Ioana – Critic și istoric literar din Republica Moldova căruia Grigore Vieru i-a dedicat poeziile “Limpede ca lacrima”, în care face elogiul Limbii Române, și “Această pâine” (Mihai). 10) ...și Alexandru Bantoș, prietenii poetului care au primit în dar poezia “Limba Română” – „Omătul sălbatic pe munți”, vers din “Metafora”, scrisă pentru Mircea Radu Iacoban. 11) Cununi! - Se ocupă cu pictarea icoanelor (pl.). 12) Râul de graniță amintit în poeziile “Vremuri”, dedicată lui Ion Ungureanu, și în “De-ai culege tu...”, dedicată lui Dumitru Fărcașu – A umple până la refuz un spațiu.

Dicționar: RAE, IMA, IOT, PAIC, ONIM, ENN, LSTA, ETA.

FANTEZIE

ORIZONTAL și VERTICAL:

- 1) Acestui scriitor Grigore Vieru i-a dedicat poeziile “Cântare scrisului nostru” și “Ultima lună de toamnă” (Ion).
- 2) “Umple cu floarea pelincii/ ...verdelui tei,/ Adă norocul de mamă/ Acestei frumoase femei” (*Rugă*).
- 3) “Caut...”, poezia în care autorul întreabă: “Cine-a găsit/ Un scăunel cu trei picioare,/ Să-l întoarcă poetului” (pl.).
- 4) “Fiul vine/ Vara-n vacanță palid/ Și fraged ca o faianță” (*Mama poetului*).
- 5) Locul unde a fost dusă lacrima din priviri “în ocnă la Sibiri”, din “Scrisoare din Basarabia”.

CARTE DE VIZITĂ
(Metagramă anagramată: 7, 5)

Z (9) = R (11)

GEORGE VIZIRU

LIRICĂ (1)

ORIZONTAL: Titluri din poeziile lui Grigore Vieru.

VERTICAL: 1) Proprietate funciară – Localitate în Portugalia. 2) Stat din Orientul Mijlociu - Critic și istoric literar român (Edgar). 3) Părinte alintat de copii – Șerpi veninoși. 4) Fostă echipă de fotbal dobrogeană (siglă) – Oraș antic în Etruria, lângă Roma. 5) Veche denumire a Țării Românești – Interjecție. 6) Emilia Tudor – Înainte de trei (fem.). 7) Calde! - Zeul ethiopian al cerului (mit.) - Cap de scrumbie! 8) Anno orbis conditae (abr.) – Puțin comunicativ. 9) Timiditate (pop.) – Acum la

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

amiază! – Dumitru Lăzescu. 10) Afluent al Dunării ce străbate Elveția, Austria și Germania (525 km) – Uzat – Localitate în Canada. 11) Tablouri – Fel de a se mișca. Dictionar: IMUM, VEII, ȚST, INN, TOD.

LIRICĂ (2)

ORIENTAL: 1, 3, 5, 7, 9, 11 – Titluri din lirica lui Grigore Vieru

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Celelalte definiții: 2) Imaginari – Bere de Brăila! 4) Localitate în Olanda – Ivan Kirilov – Mese! 6) Literă grecească – În fond! 8) Obicei – Usturoi (reg.) – Începe să rodească! 10) Familie de albine – Unde! – În benă!

VERTICAL: 1) În fruntea clasamentului – Prin viu grai (fem.). 2) Primele ironii! – Bucată de lemn prinsă de crucea căruței. 3) Fără răgaz – Element prim de compunere savantă cu semnificația „altul”, „diferit” (var.) 4) Localitate în apropierea Bârladului – Notă muzicală. 5) Oraș în Bihor – Munte

în Argentina. 6) Operetă de Planquette – Lampă mică, primitivă. 7) Plin de entuziasm (fig.) – Zile romane. 8) Oraș în Ciad – Acoperiș de car (reg.) 9) Papagal sud-american – Plecată (var.). 10) Dezgustător la înfățișare – Cântăreț antic grec. 11) Selectați – Departament în Franța
 Dicționar : EES, IRO, RIP, IDE, AED.

LIRICA (3)

ORIZONTAL: 2, 4, 6, 8, 10 – Titluri din lirica lui Grigore Vieru.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Celelalte definiții: 1) Vase de lemn, de lut ars, de metal sau de piele, cu gâtul scurt și strâmt, de diferite forme, în care se ține băutură – Pătură ușoară. 3) Atomi de oxigen! – Măiestrie. 5) Capră fără cap! – Doine! – Deasupra. 7) Plin de apă – Dumneata – Subsemnatul. 9) Canoe simplu! – Aproape cub! – Nota scriitorului (presc.) 11) Animalul țepos – În acest loc (pop.).
VERTICAL: 1) Copil – Luna februarie (presc.) – Silaba mamei! 2) Scrântitură – Lesne. 3) Stau la bloc! – Prozator elvețian de limbă franceză, a scris „Frumusețea pe pământ” (1878-1947) – Tei din București! 4) Denumirea

străveche a Thailandei – Încântător (fig.). 5) Oameni din mediul rural – A izbi. 6) Murdare de noroi (reg.). 7) Tratamente balneare – Movile de pământ înălțate deasupra mormintelor, în antichitate. 8) Plural (presc.) – Supraviețuitorul potopului (leg.) – Numărătoare. 9) Șirul cu verigi – Sufix pentru „acțiune” – Încă. 10) Emil Gârleanu – Munții din vestul țării. 11) Profet evreu (leg.) – A provoca.
 Dicționar: SIAM, ISM.

TITLU

(Rebo metagramă:
 $X\dot{A}XX + XXCX = X\dot{E}XXXXRX$)

POETUL

ORIZONTAL: 1) Gărdulețul montat la o fereastră, la o ușă etc. 2) Perioade mari de timp – Orificiul bucal. 3) Pom fructifer mediteranean. 4) Bețe puse în mijloc! – Berbece (reg.). 5) Uniformă purtată de personalul de serviciu din unele hoteluri. 6) Punct cardinal – „Visual Flight Rule” (siglă). 7) Alfa și Omega – Oraș în Taiwan. 8) Insectă care produce un sunet ascutit și pătrunzător prin frecarea elitrelor (dim.).

VERTICAL: 1) Un tip peltic (reg.). 2) Grătar pentru fripturi. 3) Frig mare – Victor Tulbure. 4) Titlu slav - Cai! 5) Cneazul lui Borodin – Bacantă (livr.). 6) Numele popular al planetei Venus și al altor stele strălucitoare. 7) Lucrare agricolă – Un fel de balaur care păzește comori în mitologia japoneză. 8) Sculptor român, autorul compoziției “Arcaș odihnindu-se” (Ion) – Caise din Bistrița!

Dicționar: RYU.

1			3	4	5	6	7	8
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

FANTEZIE

ORIZONTAL: 1) Cineast austriac, a semnat regia filmelor „Cutia Pandorei”, „Ultimul act” ș.a. (1885-1967). 2) Împodobit cu o broderie decorativă. 3) Cunoscută jucătoare de tenis din țara noastră (Virginia). 4) Neon (simbol) - Zar mic la table. 5) Coș gol! – Zeu secundar egiptean (mit). 6) Haine rupte (reg.). 7) Inimă de boem! 8) Mâncare preparată din felii de pâine presărate cu brânză și opărite în apă, lapte, supă etc. 9) Liniște! – În cort! 10) „A-mbătrânit la mine-n creștet” (pl.).

VERTICAL: 1)

În el „albește/
Sarea lacrimilor
vechi” – „Făp-
tura mamei”.

2) Care s-a îmbogă-
țit (fem.) - În
felul acesta. 3) În
ele sunt „O rană
tăcută mereu” –
Timpul când pe
mama o „chinuia
n e s o m n u l , /
Durerea în oase”

(pl.) 4) „Stație

radio intermediară” (abr.) – „Ziua, noaptea,
la apus./ Ardeți către tot ce-i sfânt,
Luminând pe rând de sus/ Fața ăstui vechi
pământ” (sg.). 5) E ca mierla, ca frunza, ca
iarba, ca steaua și ca piatra, într-o poezie –
Familie de albine. 6) Tip de autoturism –
Cadou.

Dicționar: SRO, SRI.

1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Coloanele rasterate reprezintă cuvintele pe
care Grigore Vieru le dedică mamei sale.

ARITMOGRILĂ

ORIZONTAL: 1) Unealtă agricolă - Arbore conifer. 2) Cu alte cuvinte - Mătușă de la țară. 3) Atribuție - Intrare sau ieșire - De ce?! 4) Patru anotimpuri - Ziua care va veni. 5) Masa de seară - Cu atât mai mult. 6) Șirul obiectelor - Pagini de roman! 7) Scop - Poezie de Tudor Arghezi (2 cuv.). 8) Vorbă spusă pe fir - Vine de la Nicolae- Coadă de tigrul! 9) Mama lui Apollo și Artemis (mit.) - Idolatru. 10) A înnebuni – „Piese de schimb și accesorii” (abr. milit.)

VERTICAL: 1) Nevoiaș - Încăpere. 2) Tânăr foarte frumos - Divinitate slavă, protectoare a agriculturii. 3) Abreviere pe rețetele medicale pentru „pilule” - Au mintea mărginită (masc). 4) Unealtă de croitorie - Întindere vastă de ape - Suflet de poet! 5) Varietate de struguri - „Illustriș” (abr.). 6) Căile ferate - Lichid dător de viață. 7) Bune la acoperișuri - Albul iernii. 8) Cap de lebedă! - Se aude în munți - George Pruteanu. 9) Unul din fii lui Hodja Murad-pașa - Susține haina. 10) A omori oameni în număr mare - Singura.

Dicționar: OMA, LETO, LEL, AUA, ILD.

*

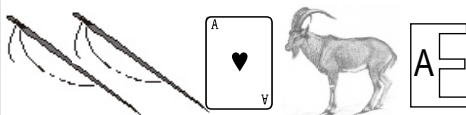
După dezlegare, citind literele din căsuțele numerotate, în ordinea lor, veți citi prima strofă din poezia „Când sunt eu lângă mama”.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	5	2	48	12		18	21	25	40	30
2	15	4	27	39	17		33	9	46	26
3	55	54	11		6	20	19		36	58
4	32	3		16	62	75	7	29		59
5	1	45	23	35		13	31	61	10	51
6		74	34	42	57	47		60	22	37
7	78		8	84	50		38	24	79	
8	43	83	68		76	82	52		63	81
9	53	56	70	80		28	77	14	73	41
10	66	64	65	71	44	69		67	72	49

TITLURI (Biverb: 8; 6)

T I X U B D

(Biverb: 7, 5)

(Frazifon: 2, 6, 4)

- Sfinte (5);
- Personaj feminin din mitologia populară (5);
- Notă muzicală sub portativ (2).

LECTURI (1)

ORIZONTAL: 1) „La o margine” – „Trandafirul din vază”. 2) „Calea sângelui” (pl.) – Izbucnire violentă (fig.). 3) „Bună dimineața!” (pl.) 4) „Această pâine” – Caiete! – Inedit. 5) Prefix pentru morală – Alături de „Poem”, de „Mica baladă”, de „Doină”, de „Versuri albe”, de „Cântec” ș.a. 6) „Podul” (pl.) – „Aureola”. 7) „Vremuri” (sg.) – Reformator francez, prieten cu Calvin (1489 – 1565) . 8) Primii ucenici! – „Viața” – Vino fără veste! 9) „Izvorul” – „Cămășile!” – „Interior”. 10) „Limpede ca lacrima” (fem.) – „Creangă de măr”. 11) „Joc de familie” – „Troleibuzul”.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

VERTICAL: 1) „Tudor Arghezi” – „Sfântul” – Cucerește! 2) „Destin” – „Drum”. 3) „Război” – Primele din „Pământurile”! 4) Pisc în Alpii Retici – Din „Pădure, verde pădure” (pl.). 5) Careu! – Râu în Scoția. 6) „Ce tânără ești” (pl.) – „Mama la câmp”! 7) „De leagăn” – „Ursul”. 8) Stau la soare! – „Doină!” – Fricos . 9) „Păstrez în suflet” (pl.) – Notă muzicală. 10) Caro! – „Brâncuși”, „Lucian Blaga”, „Tu, Domnule”. 11) „Vine un glas” – „Părul mamei” (fem.).

Dicționar : INO, PAM, AELA, SNAR, OAR, NNA.

CRIPTOGRAMĂ

ORIZONTAL: 1) Cioc de lemn la masca flăcăului deghizat în capră sau brezaie, în folclorul nostru. 2) Din nou – Peste! 3) Zăpadă – Singura! 4) Roman de Ioan Slavici.

*

La o dezlegare corectă, citind literele într-o anumită ordine, începând din caseta de stânga-sus, aflați titlul unui volum de versuri pe care Grigore Vieru l-a publicat în anul 1983.

1				
2				
3				
4				

LECTURI (2)

ORIZONTAL: 1) „Ultima lună de toamnă” – „Sfârșit de veac”! 2) „Numărătoare” (pl.) – „Leac divin”. 3) „Floarea-soarelui” – Ultimele case! 4) Cântecul „Greierașului” – Pseudonim al lui Ioan N. Roman, poet și ziarist român (1866-1931) – Lac în Finlanda. 5) Ileana Staicu – „Glasul” – Carte! 6) „Pasărea” (pl.) – „Mama în casa noastră” (fig.). 7) „Ființa dorului” – Coloană (abr.) 8) „Făptura mamei” – Adăpost (abr.). 9) Numele generic al raței – „Pământule” (nom.) 10) Martor la cununie –

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												

„Patria” – Lac de munte. 11) „Cântec de dragoste” – „Interior”.

VERTICAL: 1) „Chipul în ape” – „Cântec de leagăn pentru mama”. 2) „Izvoare” – Gol. 3) Orașul din Moldova unde a apărut volumul „Steaua de vineri”, primul din România – „Pomul” (pl.). 4) Necaz la inimă! – „Poetul”. 5) „Pomul” (pl.) – Ued în Algeria – Capăt de țară! 6) „Musafirul” (fem.). 7) Efect de recul la biliard – „Stare” (pl.). 8) Refren popular – Parce! – Formă superioară de ozon. 9) Dânșii – „Vremuri” (sg.). 10) Ziarist francez (1852-1899) – „Floarea-soarelui”, „Trandafirul...”, „Crinule”. 11) „Ghiocelul” – „Când”! – Aere! 12) „Poezia cucoșului” (pl.) – „Pasărea”.

Dicționar: ASE, VUOS, ANAS, ECA, RIR, ARAN, XAU.

TITLURI

(Criptografie: 5; 6; 5; 6)

AS A_s C U^L B_A

(Rebus criptografic: 8; 6; 2)

U^S

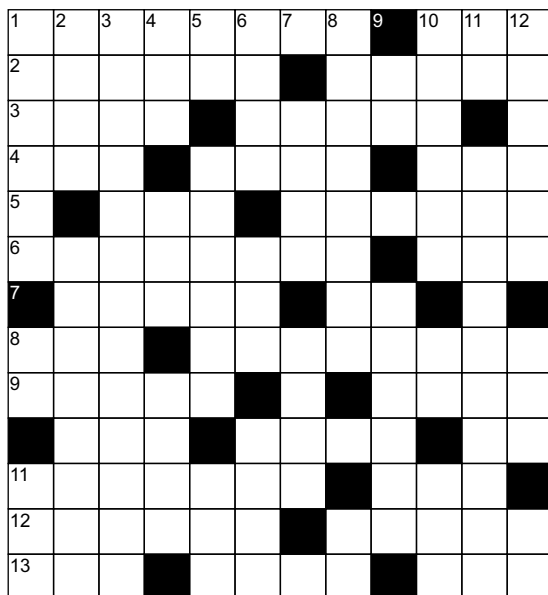

GRIGORE VIERU

ORIZONTAL: 1) Localitatea de pe malul bucovinean al Prutului unde s-a născut poetul Grigore Vieru, la 14 februarie 1935 – Cum îl strigă tatăl pe fiu într-un „Cântec pentru copii”. 2) Volumul de debut al poetului Grigore Vieru (1957) – „În...ta/ Ți-e dor de mama”, scrie poetul într-o cunoscută poezie. 3) Localitate în România – Prenumele pictorului Bălașa, cel care i-a făcut un portret poetului în 1981. 4) Pește răspândit în Marea Neagră – Lor le-a dedicat poetul versuri deosebit de sensibile – Râu în Ucraina. 5) „Basculantul,/ Ca din întâmplare,/ Strivește copitele blânzilor...” versuri din poezia „Printre cuvinte” – „...cer”, poezie de Grigore Vieru (neart.). 6)

Poetul Nepereche pe care Grigore Vieru îl definește astfel: „El este Cerul , noi păsările călătoare sub văzduhul lui”- Munte în Creta. 7) Alianță – Tudor Teodoru. 8) Localitate în Franța – „Pe apa cea caldă/ Măinile se apleacă,/...se scaldă”, din poezia „Graiul”. 9) Nume de fată – Poezie de Grigore Vieru din care cităm strofa: „Acestei femei suferinde/ Îndură-te , soartă de ea./ Bucură-i sânii cu lapte/ Și adu-i copilul ce-l vrea”. 10) „Din... de-aproape”, poezie de inspirație folclorică (sg.) – „Creangă de...”, poezie în care s-a dezbrăcat „de noapte/ca de cămașă” (pl.) – E „Nou ca roua de sub stele,/ Cald ca gura mamei mele”. 11) Lenjerii – Proeminență facială. 12) Slăbire a elasticității

** Careu apărut în
ziarul
“Tineretul Moldovei”,
Chișinău, nr.34
din 17 aprilie 1991.*

tesuturilor – Poezie dedicată lui Tudor Gheorghe, cântărețul și actorul român. 13) Imită strigătul caprei – Un bun rămas - Gol.

VERTICAL: 1) „Ceasornicul...”, volum de versuri pentru copii apărut în 1965 (nom.) – „...și ea”, un motiv sârb – „Acest, o, glas al mierlei/ Pe... de va muți;/ În locul lui suna-va/ Sfânt glasul maică-mi”, strofă din poezia „Această luna lină”. 2) Școlar – Volum liric dedicat copiilor în anul 1958. 3) Volum antologic apărut în România, la editura „Univers”, în 1988, datorat lui Arcadie Donos (3 cuv.). 4) Perioadă mare de timp - Sute de zile – Stat în Asia. 5) Radu Matei – „Într-o pită...”, poezie în care pasărea cânta „În miezul ei/ Afară cântecul nu răzbătea” – Inima unui uriaș! 6) Aici, în Moldova, la „Junimea”, a apărut în 1978 placheta de versuri „Steaua de vineri” – Grăsime animală – „Beau... Soarelui/ Din cupa de aur”, cu

aceste versuri începe poemul „Metafora”, dedicat lui Mircea Radu Iacoban (neart.). 7) Luntre în formă de șaică (od.) – Poem în care „oștiri de țurțuri împânzire/ În muguritul meu de ram” (neart.). 8) Unul din interesantele manuale tip abecedar scrise de Grigore Vieru în 1980 (pl.) - Primele volume! 9) Ion Istrati - Sângere „cu cerul la un loc”, în poezia „Nemernicul foc” (pl.). 10) „...globului pământesc”, în care apare ca laitmotiv versul „Boure, boure, blând” (pl.) – Florin Ursuleac – Localitate în Norvegia. 11) Olga Bucătaru - Antologia cu versuri erotice alcătuită de poet (2 cuv.). 12) A pluti pe ape – Poet din România căruia Grigore Vieru i-a dedicat poezia „Dar iată printre crengi” (Aurel) – „Cântec cu...”, poezie în care este descrisă mama care lucra croitorie (neart.).

Dicționar: DEDA, UVA, UDI, IDA, EZA, MEC, RIA, AAS.

TRIUNGHI

1	2	3	4	5	6	7	8
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

ORIZONTAL și VERTICAL: 1) Planta care „Rugându-te adânc spre soare/ Ești cel din urmă credincios” (pop.). 2) „Basarabie,/ Trecută prin foc și sabie”. 3) Vine „ascunsă-n odăjdii divine”, în poezia „Discurs electoral”. 4) Poezia în care „Mă trezesc dimineța/ cu toate lăcările casei pe mine,/ ostenit de greul lor colorat”. 5) Poezie dedicată lui Viorel Dinescu, din volumul „Pod peste lacrimi”. 6) Din „Litanii”! 7) „Tudor Arghezi”. 8) Final la „Doină”!

PĂTRAT

ORIZONTAL și VERTICAL: 1) Poezia în care apare „Soare al copilăriei”. 2) „S-a preschimbat/ Într-un ochi glacial/ Care vede”. 3) „Nu este nici mai bun, nici mai frumos, decât un pom înflorit pe deal” (2 cuv.). 4) Cine n-are dor de ea „Vântu-l poartă ca pe-o scamă,/ Azi aici și mâni departe,/ Ușor de plai se desparte!”.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

APRECIERI CRITICE

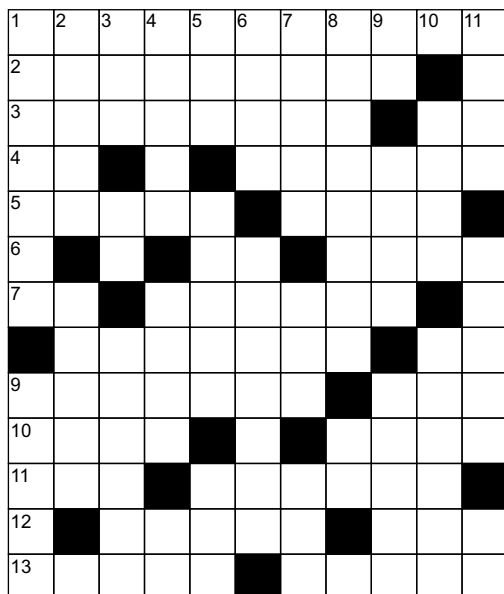
ORIZONTAL: 1) Istoric literar contemporan care publică la editura „Iriana”, volumul „Grigore Vieru, omul și poetul” (Fănuș). 2) În volumul antologic „Acum și în veac” apărut la editura „Litera” în 1997, în colecția “Biblioteca școlarului”, (ediția a doua în 1999, ediția a treia în 2000, iar ediția a patra în 2001), acest scriitor basarabean publică medalionul Grigore Vieru spunând că „este poetul acestei triste comete pre nume Basarabia. El și-a cucerit dreptul de a fi poet național, poetul întregii țări (Ion). 3) Poetul român la care face referire Mihai Cimpoi în postfața „Vieru, un Bacovia de semn întors”, la volumul lui Theodor Codreanu „Duminica Mare a lui Grigore Vieru”, 2004, (Nichita) – George Stanca. 4) Unu la zero! - Personalitate a criticii literare basarabene, a scris în 1968 monografia „Mirajul copilăriei”, dedicată creației poetului, în 1986 „Întoarcerea la izvoare” și a semnat una din prefețele la antologia „Strigat-am către tine”, intitulată „Grigore Vieru și timpul originar”, în 1999 (Mihai). 5) Popor caucazian – Cheag (reg.). 6) Tudor Arghezi – Insulă în Marea Mediterană aparținând Siriei. 7) Călin Vieru – Unul dintre prietenii poetului care semnează în „Tinerimea Moldovei”, 31 mai 1981, articolul „Metafora lui Grigore Vieru” (Liviu). 8) Revista din Timișoara care, în numărul 9/1989, oferă cititorilor titlul „Un poet definitiv” aparținând lui Valeriu Bârgău – În drum! 9) Scriitor basarabean prezent

în volumul „Literatura română” cu eseu „Grigore Vieru - poet și compozitor” (Ion) – Poezie franceză medievală. 10) Prefix pentru opt – „Literatura și...”, revista de la Chișinău, unde Theodor Codreanu a publicat studiul „Grigore Vieru – Întoarcerea la izvoare”, în nr. 42 (2514), 14 octombrie 1993. 11) Orășel în Austria - Lingvist și scriitor moldovean, a scris apreciativ despre „Abecedarul” și „Albinuța” ale lui Grigore Vieru, asociindu-le cu cărțile didactice scrise de Ion Creangă și Ion Heliade Rădulescu (Nicolae). 12) În articolul „Cântare din lacrimă”, din „Literatura și arta”, 16 februarie 1995, face un elogiu poeziei lui Grigore Vieru (Agnese) – Comună (abr.). 13) Scriitor român, publică în 1995 studiul „Poet pe Golgota Basarabiei”, tipărit la editura Eminescu (Stelian) – „Întoarcerea lui...”, subcapitol al cărții „Duminica Mare a lui Grigore Vieru”, de Theodor Codreanu.

VERTICAL: 1) Scriitorul basarabean ce a recurs la un joc reușit de cuvinte despre Grigore Vieru: „Om cu merite, ca și noi, dar mai multe./ Om cu păcate, ca și noi, dar mai puține”, în volumul „Acum și în veac” (Aureliu) – Elevul din aceeași bancă. 2) Ziaristul din America anului 2002 căruia Grigore Vieru îi acordă un interviu, când s-a aflat în vizită, publicat în „Clipa” an. XII nr. 581, din care am selectat remarca: „M-am bucurat, mai ales că rar se întâmplă ca un român să vorbească de bine pe alt român” (Ion) – Universitarul ieșean care a analizat rimele feminine din poezia

„Legământ”, ce au conferit „originalitate sub aspect prozodic” (Adrian). 3) Intriga de jos! – Grigore Vieru – Literat român care în „O istorie a literaturii române” îi dedică lui Grigore Vieru un capitol, în vol. 5, ca fiind „al doilea poet emblematic al Basarabiei”, după Al. Mateevici (Ion). 4) Critic al generației sale, a apreciat „că prin Grigore Vieru s-a produs o reală primenire nu doar a limbajului poetic, dar și a cugetării prin poezie” (Eugen) – Prefix „în două părți” – Mioare. 5) Timpuri geologice – Încetinire a circulației sângelui ori a secrețiilor interne, în unele părți ale organismului – Plecată de la masă! 6) Papură (reg.) – Gaz incolor, cu miros înțepător. 7) Acord care nu este exprimat formal, dar care este subînțeles – Localitate în Egiptul antic – Critic literar care a scris despre poezia „Izvorul mamei” de Grigore Vieru: „Structurile autorului, codificând fecund, în același

timp fac transparent miezul cifrurilor” (Elena). 8) Înșiruit – Trage ața. 9) Simbolul aurului – Criticul Emilian Galaicu, un avizat comentator literar, a scris despre lirica lui Grigore Vieru sesizând simbolismul bogat al principiului matern – Critic ucrainean care a distins la Grigore Vieru o lirică pură pusă în legătură cu profunzimile existenței (Ivan). 10) „Poetul pătimirii noastre” amintit de Theodor Codreanu în „Duminica Mare a lui Grigore Vieru” (Octavian) – Poet grec (Iannis). 11) Gresați – Prefățează volumul lui Grigore Vieru „Versuri” (1965); i se acordă poetului în 1967 pentru acest volum Premiul Republican al Consomolului în domeniul literaturii pentru copii și tineret. Același scriitor semnează prefața la volumul de versuri lirice „Numele tău” în 1968 (Ion) – Mihai Eminescu. Dictionar: TEAG, RUAD, DIT, LAA, DICO, MSA, SESC, INU

SĂRITURA CALULUI

Pornind de la caseta exterioară grilei și urmând săritura calului de la jocul de șah, puteți citi strofa poeziei „Vara”, pe care Grigore Vieru a scris-o pentru copii.

	A	L	V	T	E	I	A	B
C	A	P	R	B	R	E	A	N
	A	O	L	D	L	U	O	B
	O	M	U	T	U	U	U	T
	L	L	I	U	I	E	I	B
	A	Â	E	I	E	I	L	I
	U	F	G	P	R	E	U	U
	R	O	Â	-	I	L	T	G

PROFIL ENIGMIST

Citind poeziile lui Grigore Vieru am descoperit în versurile sale câteva procedee enigmistice. Nici vorbă că poetul ar fi știu „tainele” enigmisticii, dar, din întâmplare, a creat câteva :

1) ZEPPA - problemă în care, prin introducerea unei litere într-un cuvânt, se obține un nou cuvânt.

„Pâine de *casă*,
Pâine pe *coasă*!”

(*Pâinea mamei*)

*

“Al străvechei slove *bucium*
Cu toți codrii ei în *zbucium*”

(*Legământ*)

2) METRAGRAMA: problemă în care, schimbând o literă într-un cuvânt, obținem un altul nou.

„Caldă e *pinștea*.
Singur ca *liniștea*.”

(*Doina*)

*

“Lângă grijile *humii*
.....

Ca la marginea *lumi*”

(*Noptile mamei*)

*

“Mai sunt pe apă *lotuși*
.....

Frumoasă-i clipa *totuși*”

(*Cinstirea proverbelor*)

METRAGRAMĂ ANAGRAMATĂ:

“Prin văi cu ierbi de *brumă turma*
.....

În *fluier* intră *frigul*”

(*Paradoxuri planetare*)

3) Tot în poezia „Doina” întâlnim SCARTUL. E problema în care prin extragerea unei litere se obține un cuvânt cu înțeles nou.

„În jur *miresmele*
Plutind ca *miresele*.
„Lică ră *multului*

Ca ochii *mutului*.”

Alte două exemple de scarturi întâlnim și în distihurile din poezia „Paradoxuri planetare”:

„Prin văi cu ierbi de brumă *turma*
Își paște tragic sieși *urma*”

și

„Visarea crește, cerul *scade*,
Pe mări deodată Newton *cade*.”

În poezia „Dor” găsim scart și metagramă ; în strofa a treia:

„Aici, multă *mireasmă*.

Brazii pe culme sunt *mulți*.

Numai apa *mireasă*

Tremură-n *munți*.”

4) LIGAMENTUL apare când prin unirea finalului unui cuvânt cu începutul altuia se obține un alt cuvânt, cu alt înțeles.

Redăm prima strofă din poezia „Făptura mamei”, în care întâlnim multe ligamente:

Ușoară, maică, ușoară.

C-ai putea să mergi călcând

Pe semințele ce zboară

Între ceruri și pământ.

Soluția : RAMA, CĂUȘ, ARAC,
GICĂ, RĂI, TRECE, RISIPĂ.

5) În volumul dedicat copiilor „Frumoasă-i limba noastră”, editura Hyperion, Chișinău, 1990 citim poezia „Grăurașul” în care Grigore Vieru obține un ACROSTIH:

„Grăurașul a mâncat

Un grăunte înghețat

Și tot strigă ziua toată:

„Am mâncat o înghețată!”

ARITMOGRIF POETIC

A

		11	4	5	1	6	12	4		
		4	13	5	2	11	10	4		
6	7	10	1	8	3	2	11	5	8	1
		5	4	13	4	12	8	4		
12	14	10	6	15	5	11	4	13	6	5
			16	14	6	7	4			
	5	4	2	10	2	12	17	1	4	
		13	18	4	7	10	2	11		
		4	2	1	8	14	11	4		
		10	8	12	9	11	2	11		
			5	19	8	6	4			
9	14	8	12	6	7	12	2	7	10	6
4	5	8	13	10	10	6	7	10	4	13
15	8	1	13	2	1	6	4	11	17	8
	5	2	1	5	2	17	8	2	11	
	6	7	11	6	12	17	4	10	4	
		9	4	13	4	1	8	4		
		15	1	8	12	2	1	6		
14	5	8	4	10	4	5	4	11	16	4

B

A-B: Volum apărut la “Scrisul Românesc” din Craiova, în 1994.

Orizontal: Titluri de poezii din creația lui Grigore Vieru.

P.3: 1973. **P.4:** PAVEL – DIDIC – EMINESCU – CU – RECE – MENIUC – ERT – EE – IASI – RIONI – SERA – ICRA – IA – ZRG – TA – CIMPOI – R – A – BUNICI – IU – PL – I – ATOLI – ALARMA – ACIA – FANTANA – HC – ANDR – LUCIAN. **P.5:** În priviri cu-n fel de teamă/ Fericită totuși ești/ Iarba știe cum te cheamă/ Steaua știe ce gândești. **P.6:** FAGI – NICUTA – ADANC – CONAC – POTECI – PARC – TRIL – DOINA – UA – EMOTII – V – R – S – ELE – MME – ACASA – LB – IR – APE – CERCEI – PLOAIE – AUR – AIURA – AT – LE – RN – ABECEDAR. **P.7:** ROSTI – AGRO – ACT – SUFLET – CHIP – LIANE – OI – ORI – SOL – R – BRATE – VA – OLUT – ARTAR – SEZON – GARI – ITE – EDITII. *Numele mamei:* EUDOCIA (două chei). **P.8:** MUFA – OSIP – IERNI – TEI – EDUCARE – A – R – NAR – ACT – LOZ – BOUAR – ACAPARATA. **P.9:** CUCOSI – GREIER – ARICI – ARIPA – A – LS – FRAGA – AMAM – U – D – OVINE – AMU – TROMPETE – T – UR – OUA – NA – SOARE – IMAMI – TATA – GL – EA – ALB – REMS – E – PNA – CURCANAS – UARC – NEA – ECOU – R – COLINDE – RAC – ANEMIC – IEDUTI – SURIOARA – IMAS. **P.10:** SUS – LEGAMANT – ARTIST – NANI – RAE – TANARA – P – A – IMA – ANI – IR – TUNA – P – IANCU – CHIRITA – IOT – CRACIUN – CNN – O – RANA – VISAT – POD – O – COMORI – INTELES – PAIC – LI – NICUSOR – S – AMINTI – VIETI. **P.11:** *Fantezie:* DRUTA – RAMURA – UMBRE – TURIST – AREST – A – T. *Carte de vizită:* GRIGORE VIERU. **P.12:** MOTIV CLASIC – O MAMA – DOINA – SATULE – CAND – INIMA TA – L – R – E – C – H – STARE – P – VIATA – O – PACEA – ACASA – APOI – DRUM – L – IUBITO – T – TU – A – R – SUS – DOR – O CEATA CALDA. LIMBAROMÂNA – IREALI – BR – L – DOR DE PLOAIE – E – EES – IK – MS – ROUADORULUI – R – N – PI – ON – O CEATA CALDA – RIT – AI – RO – I – ACEST TINTAS – L – ROI – DE – EN – ACOLO PE UNDE. **P.13:** PLOSTI – PLED – LUCIAN BLAGA – OX – ARTA – N – N – DAR MAI INTAI – RA – NN – O – PE – FEMEIA, TEIUL – E – UD – TU – SS – BUZELE MAMEI – S – NO – UB – NS – MOTIV CLASIC – ARICI – ICI – A. *Titlu:* METAFORA (mâță + foca). **P.14:** C – GRILAJ – ERE – GURA – PORTOCAL – ET – ARETE – LIVREA – A – EST – VFR – AO – KIAYI – GREIERUS. PABST – AJURAT – RUZICI – NE – EC – CS – SRO – HANTE – I – OE – D – PAPARA – ST – OR – MAINI. **P.15:** SAPA – MOLID – ADICA – LELE – ROL – USA – DC – AN – MAINE – I – CINA – NECUM – SERIE – OMA – S – TEL – NUE – ALO – LAE – RU – LETO – PAGAN – ALIENA – PSA (Când sunt eu lângă mama/ Somnul ei pe deal e adânc./ În rânile palmelor ei ciocârlia/ Poate să-și lase ouăle.) *Titluri:* INTERIOR, IUBIND. ACEASTA PÂINE. SĂ CREȘTI MARE. **P.16:** TUSA – FLOARE – ARTERE – AMOC – SALUTURI – O – PITA – IT – NOU – ETI – STANTA – TAVANE – NIMB – R – ERA – FAREL – UC – TRAI – INO – APA – MAL – IN – CLARA – RAM – D – REMI – MASINA. *Criptogramă:* TACA – IAR – P – NEA – A – MARA (Taina care mă apără). **P.17:** NOIEMBRIE – AC – ABACE – ELIXIR – RASARITA – ASE – CRI – INR – VUOS – IS – L – VOCE – RT – SITARI – CAP – E – IUBITA – CLN – N – FIRAVA – ADP – ANAS – TEREN – A – NUN – TARA – TAU – IDILA – INTERN. *Titluri:* ACASA, DESTIN, ECOUL, ALBINA. LINIȘTEA, GLASUL, EI. **P.18:** PERERITA – ION – ALARMA – LIMBA – DEDA – SABIN – UVA – MICI – UDI – R – CAI – INTREG – EMINESCU – IDA – UNIRE – TT – R – EZA – LUCEAFAR – LIDIA – H – RUGA – CER – MERI – OU – RUFARII – NAS – ATONIE – VIATA – MEC – ADIO – SEC. **P.19:** RĂSĂRITĂ – ATACATA – SATANA – ACASĂ – RANA – ITA – TA – A. DRUM – RANA – UN OM – MAMA. **P.21:** BAILESTEANU – UNGUREANU – N – STANESCU – GS – UO – G – CIMPOI – INGUS – TEAG – O – V – TA – RUAD – CV – DAMIAN – R – ORIZONT – RU – CIOCANU – DIT – OCTO – I – ARTA – LAA – MATCAS – E – ROSCA – COM – GRUIA – ULISE. *Săritura calului:* Copt e bobul grâului/ Poama vrăbiuței/ Dulce-i floarea teiului/ Grâul albinuței. **P.23:** LACRIMA – ASCULTA – INTREGUL CER – CASA MEA – MOTIV CLASIC – DOINA – CAUT UMBRA – SFÂNTUL – AUREOLA – TEMPLUL – CHEIA – POEM IN MUNTI – ACEST TINTAS – VERSURI ALBE – CURCUBEUL – IN LIMBA TA – PASAREA – VREMURI – O CEATA CALDA: RUGĂCIUNE PENTRU MAMA.

Coordonatorul colecției:

Serghei COLOȘENCO

Tehnoredactor: Bogdan Artene

Apărut: februarie 2009

Editura SFERA

Str. C. Hamangiu nr. 15, Bârlad

ISBN 978-606-8056-40-1

**Plachetă apărută sub egida
Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad**